

przedmiot
historia sztuki

Scenariusz z wykorzystaniem
nowych mediów i metod
aktywizujących (45 min)

Cechy architektury barokowej na przykładzie kolegiaty w Ołyce

OPRACOWAŁA
Małgorzata Bazan

Cele lekcji:

Uczeń/uczennica:

- poznaje historię kolegiaty w Ołyce,
- wymienia cechy stylu barokowego na przykładzie kolegiaty w Ołyce,
- poznaje/przypomina sobie nazwy i definicje elementów architektonicznych świątyn barokowych,
- docenia wartość współczesnej renowacji tego miejsca,
- postrzega kolegiatę w Ołyce jako ważny element polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą.

Metody:

- krótki wykład,
- praca w grupach,
- rozmowa,
- metoda oglądowa.

Środki dydaktyczne:

- karty pracy (w załączniku),
- zdjęcia kolegiaty w Ołyce (wydrukowane lub wyświetlane),
- komputer z dostępem do Internetu.

Powiązanie z podstawą programową:

Historia sztuki:

I. Rozwijanie zdolności rozumienia przemian w dziejach sztuki w kontekście ich uwarunkowań kulturowych, środowiskowych, epok, kierunków, stylów i tendencji w sztuce. Uczeń:

- 1) wykazuje się znajomością chronologii dziejów sztuki, z uwzględnieniem:
 - a) sztuki nowożytnej (renesans, manieryzm, barok, rokoko, klasycyzm);
- 2) wymienia cechy sztuki poszczególnych epok, kierunków i tendencji;
- 3) rozumie konteksty kulturowe i uwarunkowania przemian w dziejach sztuki (w tym historyczne, religijne, filozoficzne);
- 4) prawidłowo sytuuje w czasie i w przestrzeni geograficznej poszczególne epoki, style, kierunki i tendencje w sztuce;
- 5) charakteryzuje i opisuje sztukę powstałą w obrębie poszczególnych epok, kierunków i tendencji.

II. Zapoznanie się z najwybitniejszymi dziełami w zakresie architektury i sztuk plastycznych. Uczeń:

- 1) wymienia i rozpoznaje najbardziej znane dzieła sztuki różnych epok, stylów oraz kierunków sztuk plastycznych;

- 4) zna plany i układy przestrzenne najbardziej znanych dzieł architektury oraz dzieł charakterystycznych dla danego stylu i kręgu kulturowego;
- 13) dokonuje opisu i analizy, w tym porównawczej, dzieł z uwzględnieniem ich cech formalnych:
 - a) w architekturze: planu, układu przestrzennego, opisu fasady i elewacji, wnętrza.

IV. Kształcenie w zakresie rozumienia i stosowania terminów i pojęć związanych z dziełami sztuki, ich strukturą i formą, tematyką oraz techniką wykonania. Uczeń:

- 1) definiuje terminy związane z opisem formy i struktury dzieła architektonicznego, w tym określenia dotyczące typów i elementów planów budowli, elementów konstrukcyjnych i dekoracyjnych (dekoracji fasady i wnętrza) oraz układu przestrzennego;
- 5) analizując i opisując dzieła architektoniczne, właściwie stosuje terminy i pojęcia dotyczące struktury architektury;
- 9) nazywa oznaczone na ilustracji elementy architektoniczne, właściwe dla poszczególnych stylów i tendencji, w tym:
 - b) dzieł antycznych greckich i rzymskich (a także powstałych w okresie renesansu, baroku i klasycyzmu, dla których antyk był inspiracją).

Przebieg lekcji:

1. Nauczyciel/nauczycielka rozpoczyna lekcję od przypomnienia podstawowych wiadomości na temat cech architektury barokowej. Bazą dla wypowiedzi jest prezentacja (załącznik nr 1) dostępny na stronie www.polonika.pl.
2. Praca w pięciu grupach. Każda otrzymuje karty pracy (załącznik nr 2). Zadaniem grup jest wypełnienie pustych pól wiadomościami, które pojawiły się podczas wstępu do zajęć. Młodzież może korzystać z zasobów internetowych.
3. Nauczyciel/nauczycielka wyświetla na tablicy/ścianie zdjęcia kolegiaty w Ołyce **1** (można również zdjęcia te wydrukować w dużym formacie i zawiesić w widocznym miejscu). Uczniowie i uczennice podchodzą do tablicy i przywieszają swoje kartki w miejscach, które odpowiadają widocznym na nich terminom. Każdy element architektoniczny zostaje szczegółowo omówiony. Uczniowie i uczennice sporządzają notatkę. Nauczyciel/nauczycielka może także rozdać małe zdjęcia, poprosić o wklejenie ich do zeszytów, zaznaczanie i opisywanie elementów architektonicznych (co oczywiście nie wyklucza symultanicznej pracy ze zdjęciami przy tablicy).
4. Na koniec nauczyciel/nauczycielka prosi o odszukanie w Internecie kilku informacji na temat kolegiaty w Ołyce (baza adresów z informacjami o kolegiacie poniżej, w proponowanej bibliografii). Razem z uczniami i uczennicami rozmawia o historii tego zabytku i współczesnej renowacji. Warto pokazać stronę ze starymi fotografiami kolegiaty w Ołyce **2**.

1 <https://culture.pl/pl/galeria/kolegiata-pod-wezwaniem-trojcy-swietej-w-olyce-galeria>

2 https://fotopolska.eu/Olyka/b294303,Kolegiata_Swietej_Trojcy.html

Proponowana bibliografia:

STRONY INTERNETOWE:

1. Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA
<http://polonika.pl/programy/programy-strategiczne/ochrona>
2. Kolegiata Świętej Trójcy w Ołyce (Ukraina)
<http://www.dziedzictwo.org/Dzialalnosc/kolegiata-swietej-trojcy-w-olyce-2013-2014-ukraina-> [dostęp dn. 28.02.2019]
3. Restauracja kolegiaty pod wezwaniem św. Trójcy w Ołyce (Ukraina)
<http://www.dziedzictwo.org/Dzialalnosc/restauracja-kolegiaty-pod-wezwaniem-sw-trojcy-w-olyce-2015-ukraina-> [dostęp dn. 28.02.2019]
4. Kolegiata Świętej Trójcy w Ołyce na Wołyniu 2016 (Ukraina)
<http://www.dziedzictwo.org/Dzialalnosc/kolegiata-swietej-trojcy-w-olyce-na-wolynium-2016-ukraina-> [dostęp dn. 28.02.2019]
5. Kolegiata Świętej Trójcy w Ołyce 2017 (Ukraina)
<http://www.dziedzictwo.org/Dzialalnosc/kolegiata-swietej-trojcy-w-olyce-2017-ukraina-> [dostęp dn. 28.02.2019]
6. Ołyka - kolegiata Świętej Trójcy zwana „Radziwiłłowską”
<https://dzieje.pl/node/63707> [dostęp dn. 28.02.2019]
7. Kolegiata Świętej Trójcy – zdjęcia archiwalne
<https://wozynskie.fotopolska.eu/m57391,Olyka.html> [dostęp dn. 28.02.2019]
8. Białoruski szlak barokowy
https://issuu.com/edudemo/docs/via_regia_pl_net [dostęp dn. 22.04.2019]

KSIĄŻKI I ARTYKUŁY:

9. Brykowska Maria, *Urbanistyka i architektura Ołyki w XVI-XVII w.*, Studium Orbis Charisteria Theresiae Zarębska, Anno Jubilaei Oblata, Warszawa 2003, 37-50.
10. Jasieńko Jerzy i inni, *Kolegiata Św. Trójcy w Ołyce na Wołyniu (Ukraina) – rejestracja stanu zachowania, problemy konserwatorskie*, Wiadomości konserwatorskie, 26/2009.
11. *Słownik terminologiczny sztuk pięknych*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 1996.
12. Wolczański Józef, *Świątynie Wołynia*, Kraków 2000.

MULTIMEDIA:

13. Co to są style architektoniczne? | Architecture is a good idea
<https://www.youtube.com/watch?v=TLaCN355r5M> [dostęp dn. 05.03.2019]
14. Skąd się wziął VR? Czyli coś dla fanów architektury, malarstwa i baroku | Architecture is good idea
<https://www.youtube.com/watch?v=bNggH1t4UtY> [dostęp dn. 05.03.2019]
15. Praga: barok vs. gotyk | Architecture is a good idea
<https://www.youtube.com/watch?v=1i5Nfcl0rQk> [dostęp dn. 05.03.2019]

Dodatek dla nauczyciela:

Przykłady sakralnej architektury barokowej:

Kościół św. Piotra i Pawła w Krakowie¹

fundator: Zygmunt III Waza dla jezuitów
czas powstania: 1597-1619, konsekracja: 1635
autorzy: Giovanni Bernardoni, Giovanni Trevano

Kościół Wizytek w Warszawie²

fundator: Elżbieta Helena Sieniawska z córką
czas powstania: 1728-1733, 1754-1763
autorzy: Karol Bay, Efraim Szreger

Kościół Świętego Ducha w Wilnie³

fundator: -
czas powstania: 1753-1770
autorzy: Jan Krzysztof Glaubitz, Franciszek Ignacy Hoffe

Kaplica św. Kazimierza w katedrze w Wilnie⁴

fundator: Zygmunt III Waza
czas powstania: 1623-1636
autorzy: Matteo Castelli

¹ zdjęcie ze strony: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Awi%C4%99tych_Aposto%C5%82%C3%B3w_Piotra_i_Paw%C5%82a_w_Krakowie [dostęp dn. 28.02.2019]

² zdjęcia ze strony: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_Wizytek_w_Warszawie [dostęp dn. 28.02.2019]

³ zdjęcie ze strony: https://pl.wikipedia.org/wiki/Ko%C5%9Bci%C3%B3%C5%82_%C5%9Awi%C4%99tego_Ducha_w_Wilnie [dostęp dn. 28.02.2019]

⁴ zdjęcie ze strony: https://pl.wikipedia.org/wiki/Kaplica_%C5%9Bw._Kazimierza_w_katedrze_wile%C5%84skiej [dostęp dn. 28.02.2019]

